

2021. I. félév

EUSTRAT

Műhelytanulmányok

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

2021. I. félév

EUSTRAT

Műhelytanulmányok

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Impresszum

**A Nemzeti Közszerológálati Egyetem
Eötvös József Kutatóközpont
Európa Stratégia Kutatóintézet kiadványa**

Szerkesztőbizottság

Bagi Nikoletta Dóra
Pató Viktória Lilla
Schmidt Laura
Tóth Bettina

Lektor

Navracsics Tibor

A szerkesztőség címe: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

A szerkesztőség e-mail-címe: schmidt.laura@uni-nke.hu

Weboldal: <https://eustrat.uni-nke.hu>

Kiadó: Nemzeti Közszerológálati Egyetem, Ludovika Egyetemi Kiadó

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Olvasószerektők: Gergely Zsuzsánna, Resofszki Ágnes

Korrektor: Bíró Csilla

Tördelőszeresztő: Fehér Angéla

ISBN 978-963-531-786-8 (elektronikus PDF)

ISBN 978-963-531-787-5 (ePub)

Tartalom

Szerzők rövid szakmai életrajza	5
EUSTRAT Műhelytanulmányok 2021. I. félév	10
<i>Gát Ákos Bence</i> Az Európai Unió 2020-ban VIII. – A jogállamiság-politika előretörése	11
<i>Tárnok Balázs</i> Az Európai Bizottság lesöpörte az asztalról a Minority SafePack kisebbségvédelmi kezdeményezést	16
<i>Gát Ákos Bence</i> Az EU Alapjogi Chartája – a kifogatott instrumentum?	24
<i>Gát Ákos Bence</i> Jogellenes próbálkozás Magyarország és Lengyelország megbüntetésére	27
<i>Tárnok Balázs</i> Vajúdtak a hegyek és egeret szültek – az uniós lobbí átláthatóvá tételének újabb felvonása	30
<i>Gát Ákos Bence</i> Az Európai Bíróság szerepvállalása az uniós jogállamiság-politikában	38
<i>Bence Ákos Gát</i> Charter of Fundamental Rights of the European Union: A Reinterpreted Instrument?	41
<i>Pató Viktória Lilla</i> Az Európai Unió 2020-ban X. – Digitális szakpolitikai összefoglaló	44
<i>Pató Viktória Lilla</i> Nyilvános és ingyenes digitális hálózatok, Magyarország pályázati teljesítménye a WiFi4EU projektben	49
<i>Pató Viktória Lilla</i> Integráció az innováció útján, megalakult az Európai Innovációs Tanács	53
<i>Pató Viktória Lilla</i> „Ez egy boldog nap” – 2021 Digitális Közgyűlés Lisszabonban	60
<i>Pató Viktória Lilla</i> Magyarország igazságügyi rendszerének digitális fejlettsége: tanulságok a 2021-es uniós igazságügyi eredménytábla mutatóiból	64
<i>Áron James Miszlivetz</i> Cybersecurity in the European Union: Possibilities and Perspectives	68
<i>Viktória Lilla Pató</i> How EU Council Pandemic-Trio-Presidency Fosters Artificial Intelligence	73

<i>Bagi Nikoletta Dóra</i>	
Tagállami mozgástér az Európai Szemeszter tükrében – avagy csorbítja-e az Európai Szemeszter a tagállamok önálló gazdaságpolitikáját	78
<i>Tárnok Balázs – Nagy Dénes András</i>	
Folytatódik? A nemzeti régiókról szóló európai polgári kezdeményezés jövője	83
<i>Varga Csilla</i>	
Kettős állampolgárság – az élet hol ad, hol elvesz	89
<i>Tárnok Balázs</i>	
Véget ért a nemzeti régiókról szóló európai polgári kezdeményezés aláírásgyűjtése – mi következik most?	92
<i>Tárnok Balázs</i>	
Újabb pofon a nemzeti kisebbségeknek és az európai értékekbe vetett hitnek az Európai Bizottságtól	100
<i>Balázs Tárnok</i>	
European Commission: Ukraine Must Respect the Rights of National Minorities	104
<i>Kalas Vivien</i>	
Új uniós szintű oktatáspolitikai célok a 2021–2030-as időszakra	109
<i>Kalas Vivien</i>	
Az Európai Unió céljai a digitális oktatás területén – változások és változatlanságok	113
<i>Bagi Nikoletta Dóra – Mislivetz Áron James</i>	
Európai Egyetemek: transznacionális szövetségek és innováció	118
<i>Varga Csilla</i>	
EU–Ukrajna társulási megállapodás: a fejlődés csupán nézőpont kérdése	124
<i>Mislivetz Áron James – Felde András Bence</i>	
Szerbia és az Európai Unió a táguló nyugat-balkáni térségben	127
<i>Bálint Pongrácz</i>	
Three Factors Contributing to the Worsening of Russian–Turkish Relations	140
<i>Petri Bernadett</i>	
Közös uniós független etikai testület víziója az Európai Parlamentben, avagy: „Épelméjű üdülővendégek nem lehet világfürdőhelyet bazírozni”	144
<i>Petri Bernadett</i>	
Vállalati etika járványhelyzetben – felelős vállalatirányítási előírások az uniós jogalkotásban	153
<i>Petri Bernadett</i>	
Képviselői mandátum és frakciótagság – mivel jár a Fidesz-delegáció távozása a néppárti képviselőcsoportból	160
<i>Nagy Dénes András</i>	
Visegrád 30: intézményesül a V4?	166

Szerzők rövid szakmai életrajza

Bagi Nikoletta Dóra a Nemzeti Közszerzőkatalógus Egyetem nemzetközi igazgatási alapszakán szerzett oklevelet 2020-ban, jelenleg az NKE kormányzás és vezetés mesterszakán folytatja tanulmányait. Egyetemi tanulmányai alatt két alkalommal nyerte el a Nemzeti Felsőoktatási Ösztöndíjat, illetve az Új Nemzeti Kiválóság Program ösztöndíját. Érdeklődési körének fókuszában az Európai Unió jogrendszere, illetve Magyarország és az unióban betöltött szerepe áll.

Szakmai gyakorlatot folytatott az Országgyűlés Hivatalában, jelenleg az Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetében gyakorol.

Gát Ákos Bence a párizsi Sciences Pón, a Strasbourgi Egyetemen, a Paris 1 Panthéon-Sorbonne Egyetemen és az ENA-n szerzett jogász-, politológus- és közigazgatási diplomákat, egy évig tanult ösztöndíjasként a barcelonai Pompeu Fabra Egyetemen. 2011-ben megalapította a Duel Amical – vitapolitika.hu nemzetközi internetes vitamagazint. 2014-től az Igazságügyi Minisztérium munkatársa és a Szegedi Tudományegyetem óraadója, kutatóként dolgozott a Századvég Alapítványnál, valamint jogi tanácsadóként az Európai Parlament elnöki kabinetében. 2018-ban lefordította Bertrand Mathieu francia alkotmányjogász professzor *A jog a demokrácia ellen?* című könyvét, 2019-ben saját könyve jelent meg *Küzdelem az európai színtéren – a Magyarországgal szembeni „jogállamiság”-kritika feltáratlan összefüggései* címmel.

Tudományos tevékenységét 2019-től a Nemzeti Közszerzőkatalógus Egyetemen folytatja doktoranduszként és az Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet (Eustrat) kutatójaként.

Szakterületei közé tartoznak a francia–magyar kapcsolatok, az európai jog és az európai politika, fő kutatási témája az európai uniós jogállamiság-politika.

Kalas Vivien 2019-ben szerzett diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának politológia alapszakán. 2021-ben fejezte be tanulmányait az ELTE ÁJK politikatudomány mesterszakán.

2021 szeptemberétől az ELTE ÁJK Politikatudományi Doktori Iskolájának PhD-hallgatója.

Charter of Fundamental Rights of the European Union: A Reinterpreted Instrument?

The Charter of Fundamental Rights of the European Union originally required guarantees for the fundamental rights not from the Member States but from EU institutions. This would be changed by the EU's mainstream policy, which would also use the Charter to hold Member States accountable.

It was a dilemma for decades in the European Union that there was no EU legal document that could ensure that European institutions, similarly to the Member States' authorities, comply with fundamental rights and rule of law criteria.

In the European Communities established in 1957, only in 1989, during the preparation of the Maastricht Treaty, would we see a first attempt at the creation of a document containing fundamental rights. At that time, the European Parliament voted for a proposal on fundamental rights and freedoms, which, however, was not adopted during the negotiations on the new treaty. After that, it took years for this issue to return to the European political agenda.

In 1997, during negotiations on the Treaty of Amsterdam, it was placed again on the agenda of the European Union to have its own Charter of Fundamental Rights, but the proposal was still not incorporated into the Treaty. The Charter of Fundamental Rights of the European Union (Charter of Fundamental Rights) was finally proclaimed on the 7th of December 2000, in Nice, in line with the conclusions of the 1999 Cologne European Council. However, even then, the document was ratified in the form of an interinstitutional agreement, which could not be considered equivalent to the Treaties. The Charter of Fundamental Rights was only elevated to the level of the Treaties when the Treaty of Lisbon entered into force in 2009, and can therefore be considered a relatively new fundamental rights instrument.

Article 51 of the Charter of Fundamental Rights has, from the outset, fixed that "the provisions of this Charter are addressed to the institutions, bodies, offices and agencies of the Union with due regard for the principle of subsidiarity and to the Member States only when they are implementing Union law". The authors of the text saw fit to stipulate in advance that "the Charter

does not extend the field of application of Union law beyond the powers of the Union or establish any new power or task for the Union, or modify powers and tasks as defined in the Treaties”.

It is apparent from the above that the original purpose of the Charter of Fundamental Rights, entered into force in 2000 and elevated to the level of the Treaties of the Union in 2009, was primarily to ensure the proper functioning of EU institutions in line with fundamental rights. With this, it answered a problem of decades, as no such fundamental rights document existed at EU level until then. Originally, the Union and its institutions have lagged far behind the Member States, whose national constitutional systems had long been equipped with fundamental right guarantees as regards the functioning of national public bodies. The provision of the Charter according to which the Charter could be applicable in certain cases to the Member States is secondary and serves first of all purposes of coherence: EU law has to ensure fundamental rights guarantees also when it is applied by Member States. All that means is that the Charter of Fundamental Rights was not intended to be an instrument for general rule of law investigations against Member States. In order to prevent any incorrect interpretation, it was even made clear in Article 51 of the Charter that it cannot be the instrument for any extension of EU competences.

It follows from the above that in the European political arena, one should hear debates primarily on whether the institutions of the Union comply with the provisions of the Charter of Fundamental Rights in their procedures, decisions and operations, and whether they themselves respect human rights and the rule of law or not. Incidentally, the context of the Covid pandemic could have provided an opportunity for this, as the functioning of EU institutions has changed and raised a number of rule of law issues. However, the debate on compliance with the Charter of Fundamental Rights today is not outlined around the proper functioning of the EU institutions. EU politicians and officials are debating on how they could apply the Charter of Fundamental Rights to Member States.

On the 2nd of December 2020, the European Commission published its Strategy to strengthen the application of the Charter of Fundamental Rights in the EU. The main focus of the Strategy is placed on how to better hold EU Member States to account for the rights enshrined in the Charter and for this, how to strengthen the knowledge, capacities and networks of the various NGOs. The document describes that “from 2021, the Commission will present a new annual report on the application of the Charter in the EU, which, in contrast with the Commission’s previous Charter reports, will look more closely at the

Charter of Fundamental Rights of the European Union...

Charter's application in the Member States and will provide further insight to the Commission for the assessment of compliance of national legislation with EU law."

At the beginning of this year, the LIBE Committee of the European Parliament held a debate on a new strategy for the Charter of Fundamental Rights. It also became apparent during the exchange of views that the majority of the MEPs see the Charter as another instrument for rule of law investigations against Member States. In the debate, the usual criticisms against Hungary and Poland were repeated, focusing on how the Charter of Fundamental Rights could be linked to the Commission's annual report on the rule of law monitoring EU Member States. Thereby, the Charter appeared as a supplementary tool to put pressure on Member States in order to force domestic political changes requested by the EU.

The reflection at EU level on the application of the Charter of Fundamental Rights could easily get lost in the series of loud political debates around the rule of law. However, it is worth paying more attention to this instrument. The Commission's Communication of last December stated that the application of the Charter would cover an increasing number of areas. Koen Lenaerts, President of the European Court of Justice also claimed at a conference organised on the 20th anniversary of the Charter last December that the Charter would play an increasing role in important cases before the Court of Justice of the Union. As the Communication of the Commission also mentions, these could include sensitive areas to Member States' sovereignty such as migration, justice, employment or taxation. Meanwhile, the original aim of the Charter, the protection against violations of fundamental rights by the EU institutions, becomes more and more forgotten.

31 March 2021

Az EUSTRAT Műhelytanulmányok a Nemzeti Közszerológati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet munkatársainak azon gyorsjelentéseit tartalmazza, amelyek meghaladják egy blogbejegyzés terjedelmét, tanulmányok előtanulmányaiként szolgálnak. Célunk, hogy minél aktuálisabb témákat dolgozzunk fel kutatási részeredmények bemutatásával. Az elemzések az Európai Bizottság struktúrájának megfelelően a magyarországi viszonylatban is kiemelten kezelt szakpolitikákat fogják össze, úgymint a biztonság- és védelempolitika, a demokrácia és jogállamiság, a digitalizáció, a gazdaság és pénzügy, a kisebbségpolitika, az oktatás és kultúra, valamint a szomszédsg- és bővítéspolitika.

A tanulmánykötetet ajánlom az Európai Unió iránt érdeklődő szakmai közvélemény számára, amely az európai integrációról való intenzívebb kommunikációt szolgálja magyar és angol nyelven egyaránt.

The EUSTRAT Working Papers contains quick reports from the researchers of the Europe Strategy Research Institute of the Eötvös József Research Center at the University of Public Service, which exceed the scope of a blog post, and serve as preliminary studies. Our goal is to process current topics by presenting partial research results. In line with the structure of the European Commission, the analyses bring together policies that are a priority in Hungary, such as security and defence policy, democracy and the rule of law, digitalisation, economy and finance, minority policy, education and culture, neighbourhood and enlargement policy.

I recommend the working papers to the professional public interested in the European Union, which serves for more intensive communication about European integration in both Hungarian and English languages.